

ПРОГРАМА

**ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ПРИ БЕДСТВИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА НЕСЕБЪР**

2021-2025 г.

/ПРОЕКТ/

I. Въведение

1. Програмата за намаляване на риска от бедствия на територията на Община

Несебър може да бъде променяна преди изтичане на програмния срок, предвид появата на нови опасности от възникване на бедствия и аварии на територията на общината, чието развитие, въздействие и последици променят приоритетите и задачите на защитата на населението и инфраструктурата, както и при промяна на националната нормативна уредба и тази на Европейския съюз, отнасяща се или свързана с изменение на регламента и финансирането на дейностите по превенция защитата от бедствия.

2. Основание за разработване

Програмата за намаляване на риска от бедствия е разработена в изпълнение на чл.бд и чл. 65б. т.1 от Закона за защита при бедствия. Програмата определя оперативните цели и дейности в отделните приоритетни области за действие, с които следва да бъдат постигнати стратегическите цели, заложиени в Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г. и Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г.

3. Очаквания от реализирането на Програмата за намаляване на риска от бедствия

Бедствията имат значителен ефект върху социалното и икономическо състояние на обществото, поради това намаляването на причинените от тях щети и загуби е жизненоважен компонент на усилията за осигуряване на сигурност и просперитет. Реализирането на Програмата за намаляване на риска от бедствия се фокусира, но не се ограничава до:

- Намаляване уязвимостта на населението и инфраструктурата от бедствия;
- Подобряване на координацията и ефикасността при реализиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия;
- Повишаване на инвестираните средства в дейности за намаляване на риска от бедствия;
- Подобряване споделянето на информация и данни за риска от бедствия;
- Използване на публично-частно партньорство за постигане на по-добри резултати в областта на намаляване на риска от бедствия;
- Повишаване използването на иновации и технологии в областта на намаляване на риска от бедствия.

4. Оперативни цели за намаляване на риска от бедствия

- Повишаване на обществената осведоменост, планиране и обучение в административните структури, учебни заведения и рискови обекти и населението за управление на обществените системи при бедствия и за усвояване на правилата за защита и самозащита при бедствия;
- Анализ и оценка на рисковете от бедствия за територията на община Несебър;
- Повишаване на готовността за ефективно реагиране при бедствия на всички нива на управление;

- Въвеждане на устойчива система за финансиране на защитата при бедствия.

5. Природни и причинени от човешка дейност опасности, които могат да предизвикат бедствия.

Основни природни и причинени от човешка дейност опасности

Идентифицирането на опасностите, които могат да предизвикат проява на бедствия е продължителен процес, насочен към съобразяване не само с проявили се и съществуващите в момента, но и към развитието им във времето. Необходимо и особено важно е да се отчита историческото развитие на опасностите, тъй като инциденти, които са се случили, или са били избегнати, могат да допринесат за анализиране на историческата повтораемост на някои бедствия - природни или причинени от човешка дейност.

През последното десетилетие Р България бе засегната от голям брой и с висок интензитет бедствия, което поставя страната ни в териториите, характеризиращи се с висок риск в тази сфера. Територията на Р България и в частност на община Несебър, област Бургас е изложена на следните видове опасности:

- ✓ **Сеизмична опасност**
- ✓ **Опасност от наводнения**
- ✓ **Опасност от замърсяване след ядрена или радиационна авария**
- ✓ **Опасност от свлачища и ерозия на морския бряг**
- ✓ **Опасност от горски пожари**
- ✓ **Опасност от неблагоприятни метеорологични явления (силен вятър, градушка, обилни снеговалежи, снежни бури, заледряване и екстремни температури)**
- ✓ **Опасност от биологично заразяване (развитие на епизоотични пандемии)**
- ✓ **Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци**

Сеизмична опасност

Сеизмичните въздействия се характеризират със своята непредвидимост, особено по отношение на времето, поради което при проявата им се причиняват големи по размер негативни последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др.

От сеизмологична гледна точка България е разположена в Алпо-Хималайския сеизмичен пояс. Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като “втори ранг земетръсно - опасни участъци” по Земята. Тази територия попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитуд до 8-ма степен по скалата на Рихтер и интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник. На територията на страната се определят три вътрешни сеизмични района:

- Североизточен – включва *Горнооряховската сеизмична зона* (очакван магнитуд по скалата на Рихтер до 7,5 –та степен, интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник /МШК/), *Шабленска зона* (максимален магнитуд до 8-ма степен, интензивност до 9-та степен по скалата на МШК за Черноморското крайбрежие), *Дуловската зона* (максимален магнитуд 7,5 поради относително голямата дълбочина на огнището, максималното въздействие е с интензивност над 8-ма степен по скалата на МШК);
- Средногорски – състои се от Софийска зона (максимален очакван магнитуд 6,5 – 7 и интензивност около 9-та степен по скалата на МШК), Маришка зона (максимален магнитуд 7,5 и интензивност до 10-та степен по скалата на МШК), Тунджанска зона (магнитуд до 6, интензивност в епицентъра до 9-та степен по скалата на МШК) и Подбалканска зона (магнитуд до 7,5 и епицентрална интензивност между 8-ма и 9-та степен по скалата на МШК);
- Рило-Родопски – включва *Струмска зона* (максимален очакван магнитуд 8, интензивност над 9-та степен по скалата на МШК в епицентралната област), *Местенска и Западно-Родопска (Велинградска) зони* (във всяка от тях максимален магнитуд 6, съответно епицентрална интензивност около 8-ма степен по скалата на МШК).

Значителна част от територията на община Несебър с попада в Тунджанския сеизмичен пояс, който обхваща горното течение на река Тунджа. Очертаните два района с осевии линии на разломите Казанлък - Сливен и с. Баня - Котел

Опасност от наводнения

В последните години наводненията в целия свят са често проявяващи се бедствия. Те причиняват огромни щети, тъй като засягат урбанизирани територии, продуктивни земеделски земи и горски масиви и не рядко са свързани с човешки жертви. В съответствие с научната класификация за този вид опасности и съгласно Закона за водите, наводненията могат да бъдат природни и техногенни.

✓ **природни наводнения:**

- наводнения от речни разливи - разрушаване на язовирни стени, диги или други хидротехнически съоръжения, стеснени и с намалена проводимост, затлачени речни русла, дерета и канали;
- поройни наводнения – наводнение, предизвикано от падане на обилни, поройни валежи – над 30 л/ м² или при интензивно топене на снеговете и препълване на канализационната мрежа за повърхностни води;

✓ **техногенни наводнения:**

- наводнения от аварии и неправилно управление на хидротехнически съоръжения;
- наводнения, причинени от преднамерени действия.

От опита на проявилите се през последните години наводнения на територията на община Несебър се установява, че прилаганите досега дейности за намаляване на риска от възникването на наводнения са недостатъчни и често прилагани след събитията. Това се обуславя от невъзможността за цялостно предвиждане и отчитане на възможните причини и реакцията за недопускането

им. От това следва да се премине към политика на цялостно управление на риска от наводнения в условията на „съвместно съществуване” с тях.

Такъв комплексен подход следва да разглежда всички аспекти за управление на риска, като се съсредоточава върху предотвратяването, защитата, подготвеността включително прогнозите за наводнения, системите за ранно предупреждение и да отчита теренните характеристики на община Несебър.

Наводненията на територията на община Несебър обикновено са поройни. Те се проявяват когато интензивността на водообразуване при проливни валежи наруши отточния модул на терените или действителния отточен модул на изградената канализационна система на територията на районите на града и населените места. Поройните наводнения не са свързани с наличието на речна мрежа и могат да възникнат след интензивен валеж, независимо от състоянието на водния режим в нея. Особено опасни са поройните наводнения за града и районите, където водонепропускливите, улични и тротоарни настилки създават условия за формиране на потоци с голяма скорост на водата, бърза концентрация и почти никакви загуби от инфилтрация в почвата. Подобен ефект се получава и в дерета, с голям наклон на дъното и скатовете, където бързата концентрация на оттичащите се води от водосборните райони е в състояние да породи катастрофални водни потоци с много малка трайност, но висока разрушителна сила.

Намаляването на риска от наводнения се осъществява преди всичко чрез изграждане на хидротехнически съоръжения, добро устройствено планиране на територията и не на последно място - повишаване на готовността за предотвратяване или намаляване на негативните последици от наводнения чрез превантивни мерки, обучение на населението, адекватна подготовка, планиране на спасителни дейности и др. Необходимо е и редовно почистване на коритата на деретата и каналите и поддържането им в условия на осигуряване проводимостта на водите.

Морската абразията е разрушаването на морския бряг под действие на морското вълнение и теченията. Тя е два вида: бреговата абразия, при която се разрушават бреговете; дънната, при която се удълбочава самото дъно, макар и с по-малка скорост.

Нашето крайбрежие е с разнообразен геоложки строеж, който оказва влияние върху скоростта на протичане на процесите на разрушаване на бреговата ивица. Борбата с морската абразията е много трудна. Брегоукрепителните съоръжения са скъпи и невинаги прилаганите методи за брегоукрепване са ефикасни, тъй като морето работи срещу брегоукрепителните съоръжения и понякога ги събаря. Ето защо е необходимо заделяне на значителни средства за поддръжката им. Най-добрата защита от морската абразията е плажът, и където има естествени плажове, вълновата енергия се гаси в пясъка и брегът остава запазен. Така че много добър способ за защита е изграждане на изкуствени плажове. У нас опитът с такива плажове е скромнен. Предвид уязвимостта на община Несебър на ерозионни и свлачищни процеси се предвижда да бъдат идентифицирани всички рискови райони в общината и поетапно да се предприемат инвестиционни мерки за укрепването. Крайбрежните райони в

урбанизираните територии ще бъдат благоустроявани и обособявани в зелени зони с оглед отварянето на града към морето от една страна и от друга предотвратяване на ерозията на морския бряг и риска от наводнения.

Опасност от свлачища и ерозия на морския бряг

През последното десетилетие статистиката показва увеличаване броя на свлачищата, които имат негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на страната. Със Закона за устройство на територията като превантивна мярка е вменено задължението на Министерството на регионалното развитие да извършва дейности по регистриране и мониторинг на свлачищните райони в страната и на районите с ерозионни и абразионни процеси по Дунавското и Черноморското крайбрежие чрез държавните дружества за геозащита, формирани на териториален принцип. За Община Несебър е „Геозащита” ЕООД – Варна.

Територията на Община Несебър не е характерна с високата степен на свлачищна и ерозионно-абразионна активност, изразяваща се в проявени и регистрирани свлачищни, срутищни, абразионни и други неблагоприятни геодинамични процес и, които действат разрушително. Съществуват обекти с констатирани свлачища в гр. Несебър – стара и нова част, гр. Свети Влас, гр. Обзор, с. Равда и с. Баня. Тези явления са внезапно проявяващи се и трудно прогнозируеми по мащаб и направление за развитие. Със своята непредсказуемост такива процеси застрашават сигурността на отделни части от територията на курортните и жилищни комплекси, сгради и техническата инфраструктура.

Опасност от горски пожари

Горските пожари са една от основните опасности за състава, структурата и функционирането на горските екосистеми. Климатичните промени през последното десетилетие и човешката небрежност доведоха до повишаване на честотата на възникване на горските пожари и размера на засегнатите от тях територии. Антропогенният характер на над 90% от пожарите налага категоризирането на горите в близост до урбанизираните територии като високорискови. В настоящия момент такива са около три четвърти от горите в България.

На територията на община Несебър горските територии са с обща площ 15 352 ха.. На територията на Община Несебър има изградени паркове и зелени площи, при които след трайни засушавания и средно дневни високи температури, при нарушаване на противопожарните правила, следствие нехайство на граждани и гости на общината, могат да възникнат големи и сложни горски пожари, достигащи границите на бедствие.

Не са редки случаите на полски пожари предизвикани от земеделски стопани при палене на стърнища и от пастири и граждани, при изгаряне на сухи тревни площи и растителни отпадъци при почистване на дворове и вилни зони. Това изисква провеждане на своевременно ефективни, спасителни и гасителни

мероприятия за защита на живота и здравето на населението, опазване на горите и околната среда.

Опасност от неблагоприятни метеорологични явления като засушаване, силни ветрове и смерч, обилни снеговалежи, снежни бури, заледряване и екстремни температури

Засушаването е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват съвместно със засушаването, което прави това явление много силно изразено. Установената негативна тенденция в многогодишните изменения на валежите за много райони на България показва, че съществува вероятност за проява на засушавания в страната. Това налага да се изследва и анализира риска от суша и да се разработят и прилагат мерки за неговото намаляване и възможно отстраняване. За територията на Община Несебър следва да се отбележи че през последните години не се наблюдава увеличаване на броя на дни или периоди на воден режим.

Силните ветрове не са често явление за страната. Средногодишният брой на дни със силен (ураганен) вятър е между 5 и 20 дни. Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е рядко явление, но въпреки това се случва. Силните ветрове на територията на общината могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването вследствие на късане на въздушните далекопроводи, пречупване на клони и дървета, нарушения на инфраструктурата и са заплаха за живота, здравето и имуществото на хората. Спецификата на континенталния климат е в основата и на възможни снегонавявания. Снежните виелици и заледрявания не са често явление за територията на Община Несебър. Те са характерни за месеците декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и заледрявания водят до нарушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рискована ситуация живота на много хора. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места и да причинят блокиране на транспорта, прекъсване на електроснабдяването и водоснабдяването, затруднения в медицинското осигуряване и снабдяването с хранителни продукти на населението. Ниските температури са причина за заледряване на надлезите, обледеняването на електропроводи и други открити комуникационни линии.

Към природните бедствия могат да се отнесат и екстремните температури. От една страна това са аномално ниски температури в зимния период – студове, от друга – аномално високи температури през лятото – горещини. Освен, че затрудняват ежедневната дейност на човека, екстремните горещини причиняват различни аварии и кризисни ситуации. Екстремните ниски температури и горещини могат да вземат и човешки жертви.

Опасност от ядрени или радиационни аварии

Въпреки строгите мерки за сигурност при работата на различните видове ядрени реактори и наличието на автоматизирани системи за управление, контрол и защита, практиката по експлоатацията им показва, че е възможно възникването на ситуации, които са съпроводени с аварийно изпускане на радиоактивни вещества в околната среда. Радиоактивно замърсяване би могло да се получи, както при аварийна ситуация в АЕЦ “Козлодуй”, съпроводена с изпускане в околната среда на радионуклеиди, така и при трансгранично радиоактивно замърсяване, вследствие на ядрена или радиационна авария в други страни, а също и при инциденти с транспортни средства (автомобили, ж.п. вагони, плавателни средства и самолети), превозващи радиоактивни материали.

През последните години се забелязва и тревожна тенденция на увеличаване на опитите за злонамерено използване на радиоактивни източници за терористични цели. В тази връзка, както и за изпълнение на Плана за действие на ЕС за усилване на мерките за противодействие на терористични заплахи, свързани с химически, биологични, радиоактивни и ядрени (ХБРЯ) материали от 2009 г., е създадена междуведомствена работна група от експерти в Република България.

Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци.

На територията на Република България работят предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал”, както и „предприятия с нисък рисков потенциал”, съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. Това са предимно предприятия от химическата промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за нефтопреработка и търговия с петролни продукти и газ.

На територията на област Бургас предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал са: “Лукойл Нефтохим Бургас “- АД - основна площадка; “Лукойл Нефтохим Бургас “- АД - ПТ “Росенец”, “Андезит ” ООД - склад за взривни материали Г.Езерово; “БМФ Порт Бургас“ ЕАД - буферен склад за течни горива. Големите промишлени аварии често имат тежки последствия върху населението и околната среда, освен това въздействието може да засегне територии извън самите обекти. Това подчертава необходимостта от подобряване на съществуващия контрол на опасностите от големи промишлени аварии, които включват опасни вещества и предприемане на подходящи превантивни действия за осигуряване на високо ниво на защита за населението и околната среда.

Опасност от биологично заразяване

Съществуващите производствено-икономически условия, структурата на селското стопанство, разположение на Пристанище Бургас ката входна „врата на страната”, влошената эпизоотична и епифитотична обстановка, търговията, вносът и износът с живи животни, продукти от животински и растителен произход са условия за възникване на огнища на биологично заразяване. Границите на биологичното огнище се определят от специализирани противоепидемични и противоепизоотични формирания на компетентните ветеринарни власти, които в дадени условия действат синхронизирано, а тези на поразените растения се определят от фитосанитарните инспектори в Българска агенция по безопасност на храните. Опасност съществува от масови заболявания от епидемичен и эпизоотичен характер, нашествия на вредители и други подобни, причинени от природни сили.

Опасност от градушки

Като атмосферно явление градушките причиняват чувствителни загуби на аграрното производство и едновременно с това нанасят големи материални щети на сградния фонд и на стопанските постройки, а нерядко водят и до човешки жертви. Най-опасни са градувите щормове, при които щетите, нанесени на селскостопанските култури на полето, възлизат от 50 до 100%. Градобитията, в техните екстремни проявления като отделни или серия от щормове и като акумулирани в един сезон събития, имат бедствен характер и могат да повлияят съществено на икономическите резултати от селското стопанство и от там и на националната икономика.

II. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2025 г.

№ по ред	2. МЕРОПРИЯТИЯ	изпълнител	срок
	1. Прилагане на политика за инициране и провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението		
1	Разработване на общинска програма за намаляване на риска от бедствия	Секретар на ОБСНРБ	2021 г.
2	Разработване на план за намаляване на риска от бедствия	Секретар на ОБСНРБ	ежегодно
3	Актуализиране на Общинския план за защита на населението при бедствия	ОБСНРБ	ежегодно
4	Преглед и запознаване с измененията на законовата и подзаконовата нормативна уредба в сферата на защитата при бедствия	Секретар на ОБСНРБ кметове на населени места и кметски наместници	Ежегодно или при всяка промяна през годината

5	Разработване на планове за обучение за защита на населението и развитие на капацитета на служителите от общинската администрация на всички нива	Секретар на ОБСНР кметове на населени места и кметски наместници	ежегодно до 31.01
2. Оценка, анализ и мониторинг на рисковете от възможни бедствия. Изграждане и поддържане на системи за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия			
1	Актуализиране на система за ранно предупреждение и събиране на данни за бедствията	Секретар на ОБСНРБ	2021-2025 г.
2	Установяване и картографиране на критичните инфраструктури (КИ) и обектите им на територията на община Несебър, създаване и поддържане на база данни за обектите	Секретар на ОБСНРБ и Д-я „УТ, ИПС и КС“	2021-2025 г.
3. Провеждане на обучение на всички нива в администрацията и сред населението за изграждане на култура за защита при бедствия и повишаване на информираността на населението в дейностите за намаляване на риска от бедствия			
1	Оказване на методическа помощ при организиране на обучението в детските и учебни заведения за действия и защита при бедствия	Секретар на ОБСНРБ, РСПБЗН, РУ МВР, Д-я „ЗОСЦ“	ежегодно
2	Подобряване на координацията и взаимодействието по обучението за реакция и поведение при бедствия между училищните ръководства, органите за ПБЗН и общинската администрация чрез организиране на годишни срещи	Д-я „ЗОСД“; Директори на у-ща и ДГ; РСПБЗН	ежегодно
3	Разработване на планове за обучение и подготовка за защита при бедствия на ръководния състав и служителите от общинската администрация	Секретар на ОБСНРБ	ежегодно
4	Организиране на обучение на доброволните формирования за защита при бедствия	Секретар на ОБСНРБ	ежегодно
5	Повишаване нивото на качество, компетентността и културата за управление при бедствия чрез редовни обучения на Общинския Щаб за изпълнение на Плана за защита на населението при бедствия	Секретар на ОБСНРБ	ежегодно
4. Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяване при бедствия			
1	Изграждане, рехабилитация и поддръжка на съоръжения за защита от вредното въздействие на водите и намаляване риска от наводнения	Д-я „УТ, ИПС и КС“	2021-2025 г.
2	Изготвяне на годишни доклади с информация за състоянието на изпълнението на мерките за намаляване на риска и защита на населението от бедствия	ОБСНРБ	ежегодно

3	Осигуряване на сграден фонд, оборудване и екипировка за ефективното функциониране на доброволното формирование	Кмет на общината, Зам.-кмет „Бюджет и финанси“, Н-к отдел „Бюджет и разреш.режими“	ежегодно
4	Привличане на неправителствени организации за участие и координиране действията на доброволните формирования	Кмет на общината, Секретар на ОБСНР	2021-2025 г.
5	Подготовка и провеждане на тренировки със служителите от общинската администрация за начините на поведение при бедствия.	Секретар на ОБСНРБ, Кметове на населени места и кметски наместници	Ежегодно
7	Провеждане на учения и тренировки на доброволните формирования съвместно с основните сили на ЕСС	Секретар на ОБСНРБ, РСПБЗН, МВР, ЦСМП	Ежегодно
8	Поетапно обновяване на индивидуалните средства за защита на населението, като приоритетно се доставят за детски градини и училища на територията на община Несебър.	Секретар на ОБСНРБ, РСПБЗН, МВР, ЦСМП	Ежегодно

III. Използвани съкращения:

ОБСНРБ – Общински съвет за намаляване риска при бедствия;

Д-я „УТ, ИПС и КС“ – дирекция „Устройство на територията, инвестиционно планиране и строителство, и контрол върху строителството“;

Д-я „ЗОСД“ – дирекция „Здравеопазване, образование и социални дейности“;

РС ПБЗН – Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“;

РУ МВР – Районно управление към Министерство на вътрешните работи;

ЦСМП – Център за спешна медицинска помощ

У-ща и ДГ – училища и детски градини

ЕСС – Единна спасителна система

Изготвил:

ДАНИЕЛ ГОРАНОВ

Секретар на Общински съвет за намаляване на риска от бедствия